ବିମର୍ଶ
Bindu Bimarsha
ISSN NO: 3049-2807(O)
ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ, ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଖ୍ୟା ॥ ଏପ୍ରିଲ୍ - ଜୁନ୍ ୨୦୨୬
VOLUME NO: II, ISSUE NO: II ॥ APRIL—JUNE 2026

ପଲ୍ଲୀ ଓ ପ୍ରକୃତିର ନିଛକ ପ୍ରତିଛବି: କବି ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକଙ୍କ 'ଗ୍ରାମପଥ'

ଅଜିତ୍ କୁମାର ମୁଖି
ଓଡ଼ିଆ ଅଧ୍ୟାପକ, ସ୍ନାତକ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ, ଏନ୍.ବି.ସି କଲେଜ୍ କେନ୍ଦୁପଦର, ଗଞ୍ଜାମ

Date Of Submission: 27–02-2026 **Date Of Publication:** 14-04-2026

ABSTRACT ॥ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର

କବିତା ରଚନା କରି ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ କାବ୍ୟ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଥିବା ଆଗ ଧାଡ଼ିର କବିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କବି ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ଅନ୍ୟତମ। ଓଡ଼ିଆ କାବ୍ୟ ସୌଧ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଛି ବିଭିନ୍ନ କବିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ବିବିଧ ବିଷୟକୁ ନେଇ । ବହୁ କବି ତଥା ଲେଖକ ନିଜ ରଚନାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ଚିତ୍ର, ସାମାଜିକ ଜୀବନର ବହୁମୁଖୀ ନିଛକ ଚିତ୍ରକୁ ଅଙ୍କନ କରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ହୋଇଛନ୍ତି ଅମର । କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟ, ପଲ୍ଲୀକବି ନନ୍ଦକିଶୋର ବଳ , ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ରାଉତରାୟଙ୍କ ପରି ପ୍ରମୁଖ କବିଗଣ ସ୍ୱକୀୟ ରଚନାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରିବେଶକୁ କରିଛନ୍ତି ଜୀବନ୍ତ । ସୁପରିଚିତ କବିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କବି ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକଙ୍କ କବିତାରେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନଚିତ୍ର, ପଲ୍ଲୀ ପ୍ରକୃତିର ମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟ ସହ ସଂସ୍କୃତିର ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଗାଁ ପରିବେଶର ବର୍ଣ୍ଣନା, ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନା, ପାରିବାରିକ ଜୀବନ, ନାରୀ ଜୀବନ ଚିତ୍ର ସହ ବାସ୍ତବବାଦୀ ରୋମାଣ୍ଟିକ ଭାବର ରୂପ ଚିତ୍ରଣରେ କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ ଏକାନ୍ତ ଭାବରେ ବାରି ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ଏହି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ଚିତ୍ର, ପଲ୍ଲୀ ପ୍ରକୃତିର ନିଛକ ପ୍ରତିଛବି, ଗାଁ ସଡ଼କର ଗୁଣଗାନ, ନାରୀ ଜୀବନର ବାସ୍ତବ ଚିତ୍ର, କୃଷକ ପରିବାରର ଚିତ୍ର, ବାଲ୍ୟ ଓ କୈଶୋର ସ୍ମୃତିକୁ ପୁଞ୍ଜିକରି କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ ରଚନା କରିଛନ୍ତି 'ଗ୍ରାମପଥ' କବିତା ।

ARTICLE NUMBER: BB-II-II-2026-09

ORC ID: 0009-0000-8482-3810

DOI: 10.64647/bb.vol.2.issue.2.2026.9

E-MAIL: ajitkumarmukhi007@gmail.com

REVIEW STATUS: Double-Blind Peer Reviewed
LANGUAGE OF THE ARTICLE: Odia
TYPE OF ARTICLE: Analytical Research Article

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ :
ଗ୍ରାମପଥ, ତାଳବଣ, କାଶ ଫୁଲ, ଅପରାଜିତା, ଗ୍ରାମ ବଧୂ, ସହନଶିଳା, ମଶାଣି, ଧାନ କ୍ଷେତ, ବାଲ୍ୟ ଓ ତରୁଣ ସ୍ମୃତି, ପ୍ରାନ୍ତର, ଝରଣା, ପୋଖରୀ, ମୃତ୍ୟୁବୋଧ, ବାସ୍ତବତା, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ, ନାରୀ ଜୀବନ, ପଲ୍ଲୀ ଓ ପ୍ରକୃତି ।

BINDU BIMARSHA...

ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ କାବ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ସୁପରିଚିତ ପ୍ରଥିତ ଯଶା କବି ବିନୋଦ ନାୟକଙ୍କ ଜନ୍ମହୁଏ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ବାମରା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ତେଲିପାଲି ଗ୍ରାମରେ ୧୯୧୯ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୦୨ ତାରିଖରେ । ଫୁଲ ଛୋଟ ହେଉ କି ବଡ଼ ହେଉ ତାର ସୁରଭି ଜଣା ପଡ଼ିଯାଏ । ଅନୁରୂପ ଭାବରେ କବିଙ୍କ ବାଲ୍ୟ ଜୀବନରେ ହିଁ ଜଣା ହୋଇଥିଲା କବିଙ୍କ କବିତ୍ୱର ସ୍ଫୁରଣ । କବି ଛାତ୍ର ଜୀବନରୁ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ କବିତା ପ୍ରତି । କବିଙ୍କ ସବୁ କବିତା ସମସାମୟିକ ପତ୍ରିକା ସହକାର, ନବ ଭାରତ, ନବୀନ, ଯୁଗବାର୍ତ୍ତା ଓ ଡଗର ଭଳି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପତ୍ରିକା ମାନଙ୍କରେ ହୋଇଥିଲା ପ୍ରକାଶିତ । ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଗୁଡିକ ସାଉଁଟି ଥିଲା ଅନେକ ପ୍ରଶଂସା । କବି ବିନୋଦ ନାୟକ ଥିଲେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ । ସେ ଉଭୟ ଇଂରାଜୀ ଓ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ବିଷୟରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥିଲେ ପାଟଣା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ । ଏହାପରେ ସେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରୀ ସେବାରେ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବିବିଧ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପୂର୍ବକ ଶେଷରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ୧୯୭୮ ମସିହାରେ ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ନେଇଥିଲେ ଅବସର । ଆଜୀବନ ଶିକ୍ଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ରହିଥିଲା ନିବିଡ଼ ସମ୍ପର୍କ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀର ସଂପାଦକ ଓ ପରେ ସଭାପତି ପଦ ମଧ୍ୟ ଅଲଙ୍କୃତ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସାହିତ୍ୟ ବିବିଧ ବିଷୟକୁ ନେଇ ହୋଇଥାଏ ପରିଶୋଭିତ । ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଚିତ୍ର, ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ଚିତ୍ର, ସହରୀ ଜୀବନ ଚିତ୍ର, ଆନନ୍ଦ-ନିରାନନ୍ଦ,ହର୍ଷ-ବିଷାଦ,ସୁଖ -ଦୁଃଖ, ଆଶା-ନିରାଶା, ପର୍ବପର୍ବାଣୀ, ଐତିହାସିକ ଚିତ୍ର, ପୌରାଣିକ ଚିତ୍ର, ରାଜନୀତିକ ପୃଷ୍ଠପଟ୍ଟ, ଦାର୍ଶନିକ ଅବବୋଧ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅନ୍ୱେଷାବୋଧ, ଆଧୁନିକ ମନୁଷ୍ୟର ଅସହାୟତା, ନିଃସଙ୍ଗତାବୋଧ, ସ୍ୱପ୍ନଭଙ୍ଗ, ରୋମାଣ୍ଟିକ ଭାବ ଓ ବିଶେଷ କରି ପାରିବାରିକ ଜୀବନର ଦାୟବୋଧତା ପରି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନେଇ ସାହିତ୍ୟ ତଥା କବିତାର କଳେବର ହୁଏ ଗଠିତ । ପୃଥିବୀ ରୂପକ ପାତ୍ରରେ ବହୁ ବିଷୟ ଥିଲେ ହେଁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ, ପାରିବାରିକ ଜୀବନ, ପଲ୍ଲୀ ପ୍ରକୃତିର ଅମାପ ବର୍ଣ୍ଣନା, ସାମାଜିକ ଜୀବନର ବହୁ ଅନୁଭୂତି ସୁଲଭ ଚିତ୍ରକୁ ନେଇ ରାଶି ରାଶି କବିତା ଲେଖିଛନ୍ତି ଅନେକ କବି । ଓଡ଼ିଆ ପଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ଉନ୍ମେଷ ଘଟେ ଚର୍ଯ୍ୟା ସାହିତ୍ୟରୁ । ଏହି ସାହିତ୍ୟରେ

ବହୁତ୍ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଚିତ୍ର ମିଳେ ଦେଖିବାକୁ । ଚର୍ଯ୍ୟା ସାହିତ୍ୟର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସାରଳା ସାହିତ୍ୟ, ପଞ୍ଚସଖା ସାହିତ୍ୟ, ରୀତି ସାହିତ୍ୟ, ଆଧୁନିକ ଯୁଗର କବି ରାଧାନାଥ ରାୟ, ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର, ନନ୍ଦ କିଶୋର ବଳ, ଶଶୀଭୂଷଣ ରାୟ, ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ, ସମସ୍ତ ସବୁଜ କବି ମାୟାଧର ମାନସିଂହ ଓ 'ଛୋଟ ମୋର ଗାଁଟି'ର କବି ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ ପ୍ରମୁଖ କବି ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରିବେଶର ଜୀବନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା, ପଲ୍ଲୀର ଚିତ୍ର, ପାରିବାରିକ ଜୀବନର ଚିତ୍ରକୁ ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି ନିଜ ନିଜ ମାନସ ସନ୍ତତି କବିତାରେ । ଏହି ପ୍ରମୁଖ କବି ମାନଙ୍କ ବ୍ୟତିରେକ କବି ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକଙ୍କ କବିତାରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର ନିଛକ ପ୍ରତିଛବି । କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକଙ୍କ କବିତାର ପଲ୍ଲୀ ପ୍ରକୃତିର ମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟ ଓ ରୋମାଣ୍ଟିକ ବାସ୍ତବବାଦୀ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଅନ୍ୟତମ ମୌଳିକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ତାଙ୍କ କବିତାର ଅନ୍ୟତମ ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ଦୁରବର୍ତ୍ତୀ ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତି ଆସକ୍ତି । ସବୁଜ ସୁଲଭ ମନୋଭାବ ଜନିତ ଭାବ ତାଙ୍କ କବିତାରେ ପ୍ରକଟିତ ହେଉଥିବାର ତାଙ୍କୁ ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଲୋଚକ ମାୟାଧର ମାନସିଂହ 'ବୈଦେଶିକୀ' ଓ ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟ ତାଙ୍କୁ 'ପଳାୟନବାଦୀ' ଭାବେ କରିଛନ୍ତି ନାମିତ । କବି ବିନୋଦ ନାୟକଙ୍କ ଜଣେ ପ୍ରଶଂସକ ହେଉଛନ୍ତି ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି ।

କବି ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକଙ୍କ ସାହିତ୍ୟିକ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ଛାତ୍ର ଜୀବନରୁ । କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ମାତ୍ର ଆଠ ବର୍ଷ ବୟସରେ ହିଁ ୧୯୩୩ ମସିହାରେ ଲେଖିଥିଲେ ପ୍ରଥମ କବିତା "ଅଶ୍ରୁରଅର୍ଘ୍ୟ " । ଯାହା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ସହକାର ପତ୍ରିକାରେ । କବିତାରେ ସବୁଜ ଯୁଗ ସୁଲଭ ରୋମାଣ୍ଟିକ ଚେତନା ପରିଲକ୍ଷିତ । କୌଣସି ଏକ କଜଳ ସଜଳ ତରୁଣୀକୁ ଆହ୍ୱାନ କରି କାବ୍ୟ ନାୟକଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ କବର ପାଖ ଚିତା ଭସ୍ମର ନିକଟରେ ଦୁଇଟୋପା ଅଶ୍ରୁ ବିନ୍ଦୁ ଢାଳିବାକୁ ଅନୁଗ୍ରହ ଲୋଡ଼ିଥିଲେ । ଏହି କବିତା ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ପରେ ଅଜସ୍ର ସ୍ନେହ ଓ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ଲାଭ । କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ ବହୁ ପ୍ରଶଂସା ଲାଭ କରିବା ପୂର୍ବକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ନିରବଛିନ୍ନ ଭାବେ ଲେଖି ଯାଇଛନ୍ତି ରାଶି ରାଶି କବିତା । ଯେଉଁ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ ସଂକଳିତ ହୋଇଛି ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଗୁଚ୍ଛ ଗୁଡ଼ିକରେ । କବି ବିନୋଦ ନାୟକଙ୍କ ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଗୁଚ୍ଛ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ହେଉଛି ହୈମନ୍ତୀ (୧୯୩୩) । ଏହି କବିତା ସଂକଳନରେ ଗୁଚ୍ଛିତ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ କବିଙ୍କ ଛାତ୍ର ଜୀବନ ତଥା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ରଚନା । ଏଥିପାଇଁ ଏସବୁ କବିତାରେ ସବୁଜ ସୁଲଭ ରୋମାଣ୍ଟିକ ଭାବଧାରା ଓ ମାୟାଧର ମାନସିଂହଙ୍କ ପ୍ରଭାବ ସହଜରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ । ଏହାପରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ କବିଙ୍କ କବିତା ସଂକଳନ 'ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ତାରା' , 'ନୀଳ ଚନ୍ଦ୍ରର ଉପତ୍ୟକା', 'ଇଳାବୃତ୍ତ', 'ନନ୍ଦାଦେବୀ', 'ସାତ ତାରାର ଦ୍ୱୀପ', 'ସରୀସୃପ' , 'ପୋହଳା ଦ୍ୱୀପର ଇତିକଥା', 'ରାଜକୀୟ ନିଃସଙ୍ଗତା' ଓ 'କାଞ୍ଚନ କୁନ୍ତଳାର ତରବାରୀ' । କବିତା ଗୁଡ଼ିକରେ ରୋମାଣ୍ଟିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ପଲ୍ଲୀ ପ୍ରକୃତିର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିଫଳନ ହୋଇଥାଏ ଦୃଶ୍ୟମାନ । ତାଙ୍କ କବିତାର ଭାଷା, ଭାବ, ମନୋରମ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଶୈଳୀ ଓ ଗଭୀର ଅନୁଭୂତିର ପରିପ୍ରକାଶ ଘଟିଥିବାରୁ ପାଠକ ପ୍ରାଣରେ ଏକ ଆହ୍ଲାଦିତ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ହୁଏ ସମର୍ଥ ଶ୍ରୀ ନାୟକଙ୍କ କବିତା । କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ ପ୍ରଶାସନିକ ସେବା, ଶିକ୍ଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ଆଜୀବନ ନିଷ୍ଠାପର ଭଲପାଇବା ସକାଶେ ବିଭିନ୍ନ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲେ ସମ୍ମାନିତ । "ସରୀସୃପ" କବିତା ସଂକଳନ ତାଙ୍କୁ ୧୯୭୦ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା କରାଇଛି ।

କବି ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ 'ଗ୍ରାମପଥ' କବିତାର ଆରମ୍ଭରୁ ଦେଇଛନ୍ତି ସବୁଜ ଶ୍ୟାମଳ ସୁନ୍ଦର ବନାନୀ ଗାଁର ବର୍ଣ୍ଣନା । ଗାଁ ମାନଙ୍କରେ ସାଧାରଣତଃ ତାଳଗଛ, ଖଜୁରୀ ଗଛ, ନଡ଼ିଆ ଗଛ ଆଦି ଥାଏ । କବିତାର ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ମଧ୍ୟ ଏସବୁ ପାଇଛି ସ୍ଥାନ । ଗାଁର ତାଳବଣ ସତେ ଯେମିତି ଗାଁର ମହକ, ମାଟିର ବାସ୍ନା, ମାଟିର ସଂଗୀତକୁ ଆକାଶକୁ ଶୁଣାଇଛି । ଗାଁ ଭିତରେ ସରୁ ସଡ଼କ ଟିଏ ଯାଇଛି ଲମ୍ବି । ଏହି ସଡ଼କ ବା ଗ୍ରାମପଥ ଦୂରରୁ କବିଙ୍କ ମନରେ ଦୂର ଦିଗବଳୟ ସହ ମିଶିଯିବାର ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ଭ୍ରମ । ଗାଁ ପଥର ଦୁଇ କଡ଼ରେ ବିଲ, ଗାଡ଼ିଆ, କ୍ଷେତ ଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି । କ୍ଷେତରେ କାଶତଣ୍ଡୀ ଫୁଲ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହୋଇ ଦେଖାଯାଉଛି କେଡ଼େ ମନୋରମ । କାଶତଣ୍ଡୀ ଫୁଲ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହେବା ଅଶ୍ୱିନ ମାସ ତଥା ଶରତ ଋତୁର ଆଗମନ କଥା କରିଅଛି ପ୍ରକାଶ । ଗାଁର ବିଲ ପାଖରେ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିର ରହିଛି ବେରୁଆଁ ବା ବେଣା । ଜଙ୍ଗଲ, ପାହାଡ଼ ଘେରା ହୋଇଛି ଗାଁ । ବଣ ପାର ହେବାପରେ କବିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ମାମୁଁ ଘର ଦେଖାଯିବା କଥା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି କବିତାରେ । କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ-"ଦୂରେ ତାଳ ବଣ ଆକାଶେ ଶୁଣାଏ /ମାଟିର କବିତା କି ସେ /ଏ ଗ୍ରାମର ପଥ ତହିଁ ଦିଗନ୍ତେ ମିଶେ / କ୍ଷେତ ପରେ କ୍ଷେତ କାଶଫୁଲ ଆଉ/ ବେଣାରେ ଜଟିଳା ପାଟ/ ପାଟ ପରେ ବଣ / ବଣ ପାରି ହେଲେ / ମାମୁଁ ଘର ଗାଁ ଦିଶେ ।" (୧) ଗ୍ରାମ ମାନଙ୍କରେ ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଅନେକ ଲୋକ କରିଥାନ୍ତି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ । ଓଡିଶା ମଧ୍ୟ ଏକ କୃଷି ପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟ । କବିତାରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଚିତ୍ର ହୋଇଛି ପ୍ରତିଫଳିତ । ଗାଁରେ ହରଡ଼, ବୁଟ ଚାଷ କରିବା, ଗାଈଗୋରୁ ଚରିବା ନିମିତ୍ତ ଚାରଣ ଭୂମି, ଗାଈଗୋରୁ, ଛେଳି ମାନଙ୍କୁ ସକାଳେ ନେଇ ଏକତ୍ର ଗୋଠରେ ରଖିବା ବିଷୟ ମଧ୍ୟ କବିତାରେ ହୋଇଛି ବର୍ଣ୍ଣିତ । ଗ୍ରାମପଥ କବିତା କବିତା ପଠନ କଲେ ଜଣାପଡ଼େ କବି ଲୋକ ଉକ୍ତି, ପ୍ରବାଦ ପ୍ରବଚନ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଥିଲେ ଅବଗତ । ଥୁଣ୍ଟା ଶିମିଳି ଗଛର ଶାଖାରେ କପୋତୀ କହିକହି କାନ୍ଦୁଛି ଉଠ୍ ପୂତ ଉଠ୍ ପୂତ ପୁରିଲାଣି ମାଣ । ଏଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର କଥା ମଣିଷ ଜନ୍ମ ନେଇ ସମାଜରେ ବଢ଼େ, ଜୀବନରେ ବିବିଧ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରି ଶେଷରେ ମୃତ୍ୟୁର ନିକଟତର ହୁଏ । ପ୍ରତି କ୍ଷଣରେ ସରି ସରି ଯାଏ ଆୟୁ । ଯାହାକୁ ଲୋକଙ୍କ ଭାଷାରେ ଗାଁ ମାନଙ୍କରେ ପୁରିଲାଣି ମାଣ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏହାକୁ କବିତାରେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ ।

ଗାଁର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ବଢ଼ାଇ ଥାଏ ପୋଖରୀକୂଳ ଓ କୁଳୁକୁଳୁ ନାଦରେ ବହି ଯାଉଥିବା ନଈ, ଝରଣା । ପୋଖରୀକୁ ନେଇ ଗାଁରେ ଅତିବାହିତ ଜୀବନରେ ଥାଏ କେତେକେତେ ସ୍ମୃତି । କବି "ଗ୍ରାମପଥ" କବିତାରେ ପୋଖରୀର ବର୍ଣ୍ଣନା ଅତି ଚତୁରତାର ସହ କରିଛନ୍ତି । କବିଙ୍କ ଗାଁରେ ଅଛି ପୋଖରୀ ଟିଏ । ପୋଖରୀରେ ଅନେକ କୁମୁଦିନୀର ହୋଇଛି ସମାଗମ । କଇଁର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପୋଖରୀରେ ଥିବା ଯୋଗୁଁ କବି ନାମ ଦେଇଛନ୍ତି କଇଁର ପୋଖରୀ । ଗାଁର ପୋଖରୀରେ ଗାଁର ଭୂଆସୁଣୀ, ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଓ ଗାଁର ଲୋକମାନେ ସ୍ନାନ କରିଥାନ୍ତି । ସ୍ନାନ ସମୟରେ ପାଦ ସଫା ପୂର୍ବକ ପାହୁଡ଼ ଘଷିଥାନ୍ତି ପୋଖରୀ ତୁଠ ପଥରରେ । କେଶର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ଯାଇ ପ୍ରାକୃତିକ ଉପାୟରେ ମେଥି ସାହାଯ୍ୟରେ ବେଣୀକୁ ମୁକୁଳା କରି ଧୋଇଥାନ୍ତି କେଶକୁ । ଭୂଆସୁଣୀ ସହିତ ଚାତୁରୀ ନଣନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଯାଏ ପୋଖରୀ ତୁଠକୁ । ସେ ଗାଲରେ ହଳଦୀ ଲଗାଇ ଚହଲା ପାଣିରେ ଦେଖୁଥାଏ ମୁଖକୁ । କବି ପୋଖରୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପରେ ନିଜ ଘର କଥା ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣନା । ଘର ଉପରେ ପୋଇ ଶାଗ ଓ ପାଣିକଖାରୁ ଲତା ମାଡ଼ିଛି । ଲତା ଗୁଡ଼ିକ ବଢ଼ିଯାଇ ଘର ମଥାକୁ କରିଛି ସ୍ପର୍ଶ । ସଜନା ଗଛ ସାଗରୁ କେତେବେଳେ କଶିଫୁଲ ଝଡ଼ିପଡ଼ି ଧୂଳିରେ ଯାଇଛି ମିଶି । ବାଡ଼ ଦେହରେ ଅପରାଜିତାର ଲତାର ଫୁଲ ଗୁଡ଼ିକ କେଡେ ମନୋହର ଭାବରେ ଶୋଭା ପାଉଛି ।

କବି ବିନୋଦ ନାୟକ ସଚେତନତାର ସହିତ "ଗ୍ରାମପଥ" କବିତାରେ ନାରୀ ଜୀବନର ଅନେକ ଦିଗ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଇଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମପଥକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଗଢ଼ି ଉଠିଥିବା ବହୁ ବାସ୍ତବ ଅନୁଭୂତିକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି କବିତାରେ । ନବବଧୂ ଟିଏ ଗାଁକୁ ଆସିଥାଏ । ପରିବାରରେ ତାର କେତେ ପ୍ରକାର କର୍ମ, ଗାଁରେ କେତେ ପୂଜା, ପର୍ବପର୍ବାଣୀ, ଓଷାବ୍ରତ ସହ ଅନେକ କର୍ମ କରିଥାଏ ସମ୍ପାଦନ । ଗ୍ରାମବଧୂ ଘରର ସକାଳ କାମ ଓ ନିତ୍ୟକର୍ମ ଶେଷ କରି ପ୍ରଭାତରେ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଯାଏ ପୋଖରୀକୁ । ପୋଖରୀରେ ସ୍ନାନ ସାରି ଓଦା ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଘରକୁ ଚାଲି ଚାଲି ଆସେ । ଓଦା ସରବର ଦେହରୁ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଜଳ ପାଦ ଦେଇ ଆସିଥାଏ ଖସି । ଓଦା ଲୁଗାରୁ ଜଳ ପାଦ ଦେଇ ପଡ଼ିବା ଫଳରେ ଭୂମିରେ ସଜଳ ଚରଣ ରେଖା ହୁଏ ଅଙ୍କିତ । କବିଙ୍କ ମନ ଗ୍ରାମବଧୂକୁ ଦେଖି ମାଆ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରି ଡାକିବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଉଠିଛି । କାରଣ ପୃଥିବୀ ଯେପରି ସର୍ବଂସହା ଠିକ୍ ସେହିପରି ଜନନୀ ତଥା ଗ୍ରାମବଧୂ ମଧ୍ୟ ପୃଥିବୀ ସମ ସହନଶୀଳା । ନିଜେ ନଖାଇ ଅନ୍ୟକୁ ଖୁଆଇବା, ନିଜେ ଦୁଃଖରେ ରହି ପରିବାର ତଥା ଅନ୍ୟକୁ ଖୁସିଦେବା ପରି ବହୁ କୋହକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିଥାଏ ମାଆ । ଆଖିରେ ଥାଏ ବେଦନାର ରେଖା ମାତ୍ର ଓଠରେ ଥାଏ ସୁଖରେ ଥିବାର ମହକ । କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ – "ସେଇ ପଥେ ଫେରେ ଗ୍ରାମବଧୂ

ଓଡ଼ିଶା ଏକ କୃଷି ପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ଅନେକ ସମୟରେ ବହୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ଯାଇଥାନ୍ତି ବିଦେଶକୁ । ବଧୂଟିଏ କେତେ ଆଶା ନେଇ ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସର ବିବାହ କରେ ଗାଁର ତରୁଣକୁ । ଗ୍ରାମପଥ ଦେଇ ବାପା ଘରୁ ଆସେ ଶାଶୁ ଘରକୁ । କିଛି ଦିନ ପରେ ସମୟ ସ୍ରୋତରେ ପଡ଼ି ତରୁଣ ଯାଏ ବିଦେଶକୁ ଗମନ କର୍ମ କରି ଗୁଜୁରାଣ ମେଣ୍ଟାଇବାକୁ । ତରୁଣର ଫେରିବା ବାଟକୁ ଆକୁଳ ସହକାରେ ଅନାଇ ରହିଥାଏ ନବବଧୂ । କାକକୁ ତଣ୍ଡୁଳ ଦେଲେ କାକ ବାର୍ତ୍ତା ଆଣିବାର ରହିଛି ବିଶ୍ୱାସ । ଆହାର ଲୋଭରେ କାଉ କେବଳ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବାକୁ କରିଛି ରାବ । କୌଣସି ଖବରର ପ୍ରେରଣ ତଥା ତରୁଣ ମଧ୍ୟ ଫେରିବାର ସୂଚନା ନାହିଁ । ଗ୍ରାମ ଦେବତୀଙ୍କ ପୀଠରେ ନିବେଦନ କଲେ ଗ୍ରାମଦେବତୀ ବଧୂର ବ୍ୟଥାକୁ ବୁଝି ପାରିନାହିଁ । ଏଣୁ ବଧୂ ମନରେ ଆସିଚି ବିଷାଦ । କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ – " ଏ ପଥେ ଗ୍ରାମର ତରୁଣ ବିଦେଶେ ଯାଏ / ଲେଉଟା ପଥକୁ ନୂତନା ଘରଣୀ / ଆକୁଳେ ଅନାଇ ଥାଏ ।" (୨) ଗ୍ରାମ ପଥରେ ବଧୂ ବିବାହ ହୋଇ ବାପା ଘରୁ ଆସିବା ବେଳେ କରେ ପ୍ରବେଶ । ଗାଁକୁ ଆସିବାପରେ ନିଜର ଭାବ, ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଅନୁରାଗ, ହୃଦୟର ମମତା, ମୁଖର ମଧୁର ହସ କରିଥାଏ ବିତରଣ । ଚାଳକ ପରି ପରିବାରର ସଂସାର ରଥକୁ ବାହି ଚାଲିଥାଏ ଆଗକୁ ଆଗକୁ । ପୁଅ-ଝିଅ, ନାତି-ନାତୁଣୀ, ପୁଅ - ବୋହୂ ଦେଖେ । ଜୀବନର ଅଭିନୟ ସରିବା ପରେ କାଳର କୋଳରେ କବଳିତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ଗ୍ରାମପଥ ଦେଇ ସେ ଯେପରି ଆସିଥାଏ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ପଥ ଦେଇ ଗାଁର ମଶାଣିକୁ ବୁହା ହୋଇଯାଏ । କବି ଏଣୁ ଗ୍ରାମପଥକୁ ଆସିବା ଜନର ସାକ୍ଷୀ ଓ ଫେରିବା ଜନର ବନ୍ଧୁ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ – "ଏ ପଥରେ ଗ୍ରାମେ ପ୍ରବେଶ ହୁଅଇ ବଧୂ / ବିତରି ବୁକୁର ମମତା ମୁଖର ମଧୁ / ପୁଅ ଝୁଅ ନାତି ନାତୁଣୀରେ ରଖି / ମଶାଣି ଏ ପଥେ ଫେରେ / ଆସିବା ଜନର ସାକ୍ଷୀ ଏ ପଥ / ଫେରିବା ଜନର ବନ୍ଧୁ ।" (୩)

କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ କବିତାର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ହିଁ ସୂଚନା ଦିଅନ୍ତି କାଶତଣ୍ଡୀ ଫୁଟିବାରୁ ଆଶ୍ୱିନ ମାସର ଆଗମନ କଥା । ଆଶ୍ୱିନ ମାସର ଜୋସ୍ନାଲୋକ କେଡ଼େ ମନୋହର । ଗ୍ରାମପଥରେ ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣର ପ୍ରତିଫଳନ କବିଙ୍କ ମନରେ ସତେ ଯେମିତି ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ରୂପା ଢାଳିବାର ଭ୍ରମ । ଆଶ୍ୱିନରେ ହୁଏ ଜହ୍ନି ଓଷା । ଓଷାରେ କେତେ ମଉଜ, ହସ ଖୁସି, କୌତୁହଳରେ ଗାଁର ତରୁଣୀ ମାନଙ୍କର ଦିବା ନିଶି ହେଇଥାଏ ଅତିବାହିତ । ଜ୍ୟୋସ୍ନାବିଧୌତ ରଜନୀରେ କୁମାରୀ ଦଳର ମିଳିତ କଣ୍ଠରୁ ଝରିଆସେ ସଙ୍ଗୀତର ଝଙ୍କାର । ସଙ୍ଗୀତର ଲାଲିତ୍ୟରେ ଗାଁର ପରିବେଶ ହୋଇଥାଏ ମୁଖରିତ । ଧାନ ପାକଳ ହୋଇ ସୁନା ପରି ଝଟକୁ ଥାଏ କ୍ଷେତରେ । କୃଷକ ଦେଖି ହୋଇଉଠେ ଆନନ୍ଦ । ଖୁସିରେ ସତେ ଯେମିତି ତା'ର ମୁଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମୀର ଚାନ୍ଦ । ଧାନ କ୍ଷେତକୁ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ କବଳରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ କୃଷକ ଚାଲିଯାଏ ରାତିରେ ଧାନ କ୍ଷେତରେ ଶୋଇବାକୁ । ଶରତ ଋତୁରେ ନୀଳ ଆକାଶରେ ଦେଖାଯାଏ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ଧଳାମେଘ । କବିଙ୍କ ମନରେ ଏହା ସୃଷ୍ଟି କରଛି ପ୍ରାନ୍ତର ଡେଇଁ ଡେଇଁ ସତେ ଯେମିତି ଭସାଣି ମେଘର ଛାୟା ରଚନା କରୁଛି ।

ଗାଁରେ ଝିଅଟିଏ ଜନ୍ମରୁ ବଢ଼ିଥାଏ । ସମୟ ସ୍ରୋତରେ ତା'ର ବାଲ୍ୟ, ପଉଗଣ୍ଡ, କୈଶୋର ବେଳ ଅତିବାହିତ ହୁଏ । ସାଙ୍ଗ ସାଥି ପରିବାର ମେଳରେ କେତେ ସୁଖ ସରାଗରେ ସମୟ କଟିଥାଏ । ଯୌବନ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲାପରେ ବିବାହ ବୟସ ହୁଏ ଉପନୀତ । ପରିବାରର ଲୋକ ବିବାହ ଠିକ୍ କରିଦିଅନ୍ତି ଅନ୍ୟ ଏକ ଅପରିଚିତ ପରିବାରରେ । ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି କଥା ଭାବି କିଶୋରୀଟି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼େ । ନୟନରେ ଆସିଯାଏ ଲୋତକର ଧାର । ଗାଁର ମହକ, ଧୂଳିଘର ଛାଡ଼ି ଝିଅ ଗାଁ ପଥ ଦେଇ ଶାଶୁଘରକୁ ଯିବାର ସମୟ ଉପଗତ ହୁଏ । ଏହି ସମୟରେ ମାଆର ଅମାନିଆ ଆଖିର ଲୁହ ରଚିଥାଏ ବନ୍ୟା । ଗ୍ରାମ ପଥକୁ ନେଇ ବିତି ଯାଇଥିବା ବିଗତ ଦିନର ଥିବା ସ୍ମୃତିକଥା ମନେପକାଇ କନ୍ୟା ବୁକୁ ଫଟାଇ କରିଚାଲେ କ୍ରନ୍ଦନ । ବିଧାତାଙ୍କର ଏହା ସତେ ଯେପରି ନାରୀ ଜୀବନ ପାଇଁ ଅଭିଶାପ । ଏଥିପାଇଁ କବି କରିଛନ୍ତି ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ ।

କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ "ଗ୍ରାମପଥ" କବିତାରେ ଉପମାର ମଧ୍ୟ ଚମତ୍କାର ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଶ୍ୟାମଳ ପ୍ରାନ୍ତରରେ ଗ୍ରାମପଥ ଉଲଙ୍ଗ ଶିଶୁ ପରି ଘୁମାଇବାକୁ କବି ନୀଳ ଆକାଶର ଛାୟାପଥର ମନୋରମ ଦୃଶ୍ୟ ସହ କରିଛନ୍ତି ତୁଳନା । ଗ୍ରାମର ଝରଣାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଗ୍ରାମପଥ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ସତେ ଯେପରି ପଥ ସ୍ୱର୍ଗର ସୀମାକୁ ସ୍ୱର୍ଶ କରିବାକୁ ଧାଇଁଛି । ଗ୍ରାମପଥକୁ କବି ଏଠାରେ ସଂସାର ତ୍ୟାଗୀ ସନ୍ୟାସୀ ସହ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି । ସନ୍ୟାସୀ ନିଜର ପରିବାର,ବନ୍ଧୁ ପରିଜନ, ସାଂସାରିକ କାମନା ବାସନାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥାଏ, ଅନୁରୂପ ଭାବେ ଗ୍ରାମପଥ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମ, ପରିବାର, ବିଲ, ଝରଣା ଅତିକ୍ରମ କରି ସ୍ୱର୍ଗର ସୀମାକୁ ଧାଇଁଛି ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତରେ ସ୍ୱର୍ଶ କରିବାକୁ ।

କବି ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ଗ୍ରାମପଥର ମହାତ୍ମ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଯାଇ ନିଜର ବାଲ୍ୟ ଜୀବନ ଓ ତରୁଣ ଦିନର ସ୍ମୃତିକୁ କରିଛନ୍ତି ରୋମନ୍ଥନ । ପିଲାବେଳେ କେତେ ହସ, ଗମାତ, ଖେଳକୁଦ କରିଥିଲେ ଗ୍ରାମପଥରେ କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ । ବାଳକ ବେଳର ପ୍ରିୟ ସାଥି ଭାବେ ସମ୍ବୋଧନ କରି ଗ୍ରାମପଥର ବନ୍ଦନା ଗାନ ପୂର୍ବକ କରିଛନ୍ତି ଅଯୁତ ରୂପକ ଦଣ୍ଡବତ । ତରୁଣ ଦିନର କେଳିକୁଞ୍ଜ ରୂପେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେବା ସହ ଶେଷରେ ବୟସର ଉତରଣରେ ଗ୍ରାମପଥର ବିସ୍ତାର ଭୂମିରେ କବି ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି କ୍ଳାନ୍ତ । ଏଣୁ କବିଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଲାଗିଛି କଷ୍ଟ ଅନବରତ । ପାଥେୟ ବିହୀନ ପଥିକ ପରି କବିଙ୍କୁ ମନେ ହୋଇଛି । କ୍ଳାନ୍ତ ବଶତଃ କବିଙ୍କୁ ଜୀବନରେ ଆଗକୁ ଯାତ୍ରା କରିବା ହୋଇ ଯାଇଛି ଅସମ୍ଭବ । ଏଣୁ କବିଙ୍କ ମନରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଆଶଙ୍କା । ମୃତ୍ୟୁବୋଧ ଜନିତ ପ୍ରେମ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି କବିତାରେ । ମଣିଷ ସଂସାରକୁ ଆସେ, ସଂସାର ରୂପକ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ

BY NC

ଅଭିନୟ କରିବା ପରେ କାଳଦ୍ୱାରା ହୋଇଥାଏ କବଳିତ । ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କଲେ କୋକେଇରେ ଶବ ହୋଇ ମଶାଣିକୁ ବୁହା ହୋଇଯାଏ । ମଶାଣିକୁ ଯିବାବେଳେ ଖଇ ଓ କଉଡ଼ି ପକାଯାଇଥାଏ । ସଭିଏଁ କହି ଚାଲନ୍ତି 'ରାମ ନାମ ସତ୍ୟ ହେ' । ଖଇ , କଉଡ଼ି ଓ ତୁଳା ଯୋଗୁଁ ଗ୍ରାମପଥ ଦିଶେ ଶ୍ୱେତ ବର୍ଣ୍ଣ । ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତ କେବେ ଆସିବ , କେବେ ବୁହା ହୋଇ ଗ୍ରାମ ପଥର ତୀର ଦେଇ ଶ୍ମଶାନକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ବୋଲି କବି ଶେଷରେ କାତର ସହକାରେ ଗ୍ରାମପଥକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଛନ୍ତି । ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବିବିଧ ପ୍ରସଙ୍ଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାମପଥର ଗୁଣଗାନ କରିଛନ୍ତି କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକ । କବିଙ୍କ ଭାଷାରେ-" ଭିକ୍ଷାଶୀ ପ୍ରାଣ ପୀଡେ ମତେ ଅହରହ / ପାଥେୟ ବିହୀନ ପଥିକ ମୁଁ ମଣେ/ ଯାତ୍ରା ଏ ଦୂରୁବହ / ଖଇ ଓ ତୁଳାରେ ଶୁଭ୍ର କରି ତୋ ତନୁ / ରାମ ନାମ ସତ ମନ୍ତ୍ରେ ଚଳିବି / ତୋ ତୀର ଶ୍ମଶାନେ / କେବେ କହ କେବେ କହ ।"(୪)

କବି ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ "ଗ୍ରାମପଥ" କବିତାରେ ଗ୍ରାମପଥର ବର୍ଣ୍ଣନା ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ଚିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମର ସଡ଼କକୁ ଗ୍ରାମପଥ କୁହାଯାଏ । କବିଙ୍କ ବାଲ୍ୟ ଜୀବନ ଗାଁରେ ହୋଇଥିଲା ଅତିବାହିତ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କର୍ମମୟ ଜୀବନ ନିମିତ୍ତ ସେ ରହିଛନ୍ତି ସହରରେ । ବୟସର ଅପରାହ୍ନରେ ଆସି ବାଲ୍ୟ ସ୍ମୃତି କଥା ମନେ ପଡ଼ିଯାଇଛି । ଏଣୁ ଅତି ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ଗାଁର ପରିବେଶ କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି କବିତାରେ । ଗାଁର ସଡ଼କ, ତାଳବଣ, ମାମୁଁ ଘର, ଗାଁରେ ମୁଗ ଓ ବୁଟ ଚାଷ, ଚାରଣ ପଡ଼ିଆ, ଗୋରୁ ଗୋଠର ବର୍ଣ୍ଣନା ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ହୋଇଛି । କବି ଉକ୍ତ କବିତାରେ ନାରୀ ଜୀବନ ଚିତ୍ରକୁ ମଧ୍ୟ ସଚେତନତାର ସହ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମର ବଧୂ, ନଣନ୍ଦ, ଗ୍ରାମର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଓ ଗାଁର ଲୋକମାନେ ପୋଖରୀରେ ସ୍ନାନ କରିବା, ଭାଉଜ ନଣନ୍ଦଙ୍କ କୌତୁହଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥଟ୍ଟାପରିହାସ, ବଧୂଟିଏ କିପରି ସହନଶୀଳା ଭାବରେ ପରିବାରରେ କରେ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ, ଗାଁର ଝିଅ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ଶାଶୂଘର ଯିବା ଓ ଏଥିପାଇଁ ପରିବାର, ବନ୍ଧୁବର୍ଗ, ସାଙ୍ଗସାଥି ମାନେ ମନଦୁଃଖ କରି କ୍ରନ୍ଦନ କରିବା ଆଦି ଚିତ୍ରକୁ ସରଳ ଭାଷାରେ ସୁନ୍ଦର ପଦବିନ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା କବି କରିଛନ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣନା । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ଓ ପଲ୍ଲୀ ପ୍ରକୃତିର ଚିତ୍ରକାର କବି ଶ୍ରୀ ନାୟକଙ୍କ ବାସ୍ତବବାଦୀ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀର ପରିଚୟ ମିଳେ । କବି ଏଠାରେ କୃଷକ ପରିବାରର ଜୀବନ ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ।

କବି ବିନୋଦ ନାୟକ ବାଲ୍ୟ ସ୍ମୃତି ଓ ତରୁଣ ଜୀବନରେ ବିତିଥିବା ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମପଥର ଗୁଣଗାନ ପୂର୍ବକ ପଥକୁ କରିଛନ୍ତି ଅୟୁତ ଦଣ୍ଡବତ । ଏଥିରୁ କବିଙ୍କ ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନ ପ୍ରତି ଥିବା ଅହେତୁକ ଭଲ ପାଇବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ । କବିଙ୍କ ଉତ୍ତରଣ ବୟସ ହେତୁ ଜୀବନ ଯାତ୍ରାରେ ଆସିଯାଇଛି କ୍ଲାନ୍ତି । ଯାତ୍ରା କରିବା ଯେପରି ହୋଇପଡ଼ିଛି ଅସମ୍ଭବ । ପଥ ବିହୀନ ସାଜିଛନ୍ତି ପଥିକ । କବି କାଳଦ୍ୱାରା କବଳିତ ହେବା କଥା କରିଛନ୍ତି ପ୍ରକାଶ । ଶବ ହୋଇ କୋକେଇରେ ମଶାଣି ଯିବାକୁ ହେବ ଦିନେ । ଖଇ ଓ କଉଡ଼ିଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମପଥ ହେବ ଶୁଭ୍ରବର୍ଣ୍ଣ । 'ରାମ ନାମ ସତ୍ୟ ହେ' ଧ୍ୱନିରେ ଗ୍ରାମପଥ ହେବ ପ୍ରକମ୍ପିତ । ଏହି ଭବିଷ୍ୟତର ଅମୃତମୟ ମୃତ୍ୟୁର କୋଳରେ କେବେ କୋଳାୟିତ ହେବେ ବୋଲି କବି ଆଗ୍ରହର ସହ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଛନ୍ତି ଗ୍ରାମପଥକୁ । ଏଠାରେ କବିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ବୋଧ ଜନିତ ପ୍ରେମ ତଥା ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରତି ଗଭୀର ଆସକ୍ତି ମନୋଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ । କବିତାର ସରଳ ଭାଷା, ସୁନ୍ଦର ଶବ୍ଦ ସଂଯୋଜନା , ସରଳ ଭାବ , ମନୋରମ ଶୈଳୀରେ ପ୍ରକାଶଭଙ୍ଗୀ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର ଦୃଶ୍ୟକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ବାସ୍ତବରେ ପଲ୍ଲୀ ଓ ପ୍ରକୃତିର ନିଚ୍ଛକ ପ୍ରତିଛବି ହେଉଛି କବି ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକଙ୍କ 'ଗ୍ରାମପଥ' କବିତା ।

ସଂକେତ ସୂଚୀ :

୧. ନାୟକ, ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର,ନନ୍ଦାଦେବୀ , ବିକାଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଜୟପୁର,କୋରାପୁଟ , ୧ମ ପ୍ରକାଶ : ୧୯୬୨, ପୃଷ୍ଠା - ୨୭ ।

୨ . ଅତ୍ରୈବ , ପୃଷ୍ଠା – ୨୯

୩ . ଅତ୍ରୈବ , ପୃଷ୍ଠା - ୨୯

୪ . ଅତ୍ରୈବ , ପୃଷ୍ଠା – ୩୧

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

୧. ନାୟକ, ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର,ନନ୍ଦାଦେବୀ , ବିକାଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଜୟପୁର,କୋରାପୁଟ , ୧ମ ପ୍ରକାଶ : ୧୯୬୨ ।

୨. ନାୟକ,ବିନୋଦ, ଭାରତୀୟ ସାହିତ୍ୟ ସ୍ରଷ୍ଟା ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା , ସାହିତ୍ୟ ଅକାଡେମୀ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ- ୦୧: ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ-୨୦୧୧ ।

୩. ମହାରଣା, ସୁରେନ୍ଦ୍ର,ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ, ଏ.କେ. ମିଶ୍ର ପବ୍ଲିଶର୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ,କଟକ,ପଞ୍ଚମ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ସଂସ୍କରଣ : ୨୦୧୮ ।

୪. ଶତପଥି, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ, ସବୁଜରୁ ସାମ୍ପ୍ରତିକ, ଗ୍ରନ୍ଥମନ୍ଦିର, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ, ୭ମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୧୬ ।

BINDU BIMARSHA...

FIELD	DETAILS	PLAGIARISM QR
FUNDING STATEMENT	This research received no external funding	
CONFLICT OF INTEREST	No	
PLAGIARISM TEST	Yes (Drillbit)	
SIMILARITY INDEX	0 %	
ETHICAL APPROVAL	Not applicable	
CITE:	Mukhi, Ajit Kumar. "Palli O Prakrutira Nikhudra Pratichhabi: Kabi Binod Chandra Nayakanka Grampatha." *Bindu Bimarsha*, vol. 2, no. 2, Apr. 2026, pp. 45–48. Crossref, https://doi.org/10.64647/bb.vol.2.issue.2.2026.9.	

cc BY NC